

Άρειος Πάγος 1019/1990, Τμ. Β'

Πηγή: Ε.Ε.Δ. 50/91 σελ. 378, ΝοΒ 39/91 σελ. 1378

Περίληψη: Η νομοθεσία των εργατικών ατυχημάτων έχει εφαρμογή και επί ατυχημάτων από βίαιο συμβάν. - Ως βίαιο συμβάν θεωρείται και η σωματική βλάβη η οποία είχε ως αποτέλεσμα ανικανότητα για εργασία, εφόσον όμως επήλθε από αιφνίδιο και απρόβλεπτο εξωτερικό αίτιο, μη αναγόμενο σε οργανική ή παθολογική προδιάθεση του παθόντος. - Δεν αποτελεί εργατικό ατύχημα αυτό που έλαβε χώρα κατά την εκτέλεση της εργασίας κάτω από τους συνηθισμένους όρους και περιστάσεις, όταν συμφωνήθηκαν και είναι συμφυείς προς την εργασία, χωρίς να μεσολαβήσει έκτακτο και εξωτερικό αίτιο που συντέλεσε αποφασιστικά σ' αυτό.

Κυριότερες διατάξεις: Ν. 551/1915 άρθρο 1.

Απόφαση Δικαστηρίου

Προεδρεύων: ο Αρεοπαγίτης κ. Δ. ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

Εισηγητής: ο Αρεοπαγίτης κ. ΧΡ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΡΟΣ

Δικηγόροι: οι κ.κ. Πέτρος Καμπάνης, Μικές Κουντούρης

Κατά την έννοια του άρθρου 1 του ν. 551/1915, που κωδικοποιήθηκε με το β.δ. 24-7/25.8.1920, διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του ΑΚ, με το άρθρο 38 του Εισαγωγικού του Νόμου και έχει εφαρμογή κατά το άρθρο 66 του ν. 3816/1958 και επί ατυχημάτων ναυτικών από βίαιο συμβάν. Ως ατύχημα από βίαιο συμβάν, ένεκα του οποίου παρέχεται στον εργαζόμενο η οριζόμενη από το νόμο αυτό αποζημίωση, θεωρείται και η σωματική βλάβη η οποία είχε ως αποτέλεσμα ανικανότητα για εργασία, εφόσον όμως επήλθε από αιφνίδιο και απρόβλεπτο εξωτερικό αίτιο, μη αναγόμενο σε οργανική ή παθολογική προδιάθεση του παθόντος. Έτσι δεν αποτελεί ατύχημα από βίαιο συμβάν αυτό που έλαβε χώρα κατά την εκτέλεση της εργασίας, κάτω από τους συνηθισμένους όρους και περιστάσεις, όταν συμφωνήθηκαν και είναι συμφυείς προς την εργασία, χωρίς να μεσολαβήσει έκτακτο και εξωτερικό αίτιο που να συντέλεσε αποφασιστικά σε αυτό. Στην ένδικη διαφορά το Εφετείο, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφασή του, δέχτηκε τα εξής: Με σύμβαση μισθώσεως εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου προσελήφθη στις 6.12.1984 ο αναιρεσίβλητος από την πρώτη αναιρεσίτουσα, η οποία εκπροσωπήθηκε από τη δεύτερη, ως ναύτης στο υπό Ελληνική σημαία και νηολόγιο Πειραιώς Δ/Ε πλοίο "Σ", ιδιοκτησίας της και απασχολήθηκε με αυτή την ιδιότητά του μέχρι και την 21.12.1984, οπότε απολύθηκε με αίτησή του λόγω ασθένειας. Η ναυτολόγησή του έγινε στο λιμάνι Ντουμπάι του Περσικού Κόλπου και δεδομένου ότι το πλοίο επρόκειτο να πλεύσει στην εμπόλεμη περιοχή, συμφωνήθηκε η καταβολή επιδόματος από ενάμισο μηνιαίο μισθό. Κατά τον πλου του πλοίου μέσα από την εμπόλεμη περιοχή το πλήρωμα παρέστη θεατής εχθροπραξιών μεταξύ των εμπόλεμων κρατών (Ιράν-Ιράκ) και οι διελεύσεις των αεροσκαφών, ιπταμένων σε μικρό ύψος, δημιουργούσαν τεταμένη κατάσταση και φόβο. Στο λιμάνι του νησιού Khargisland, το πλοίο παρέμεινε τρεις περίπου ημέρες, φόρτωσε πετρέλαιο και επέστρεψε προς τη Μεσόγειο διά μέσου της διώρυγας του Σουέζ. Κατά την παραμονή του στο λιμένα φορτώσεως, όπου υπήρχε και περίπτωση να πληγεί το πλοίο από τους εμπόλεμους, η κατάσταση από απόψεως φόβου, εκνευρισμού και αγωνίας κορυφώθηκε, επιτεινόμενη και από τις ακροάσεις του ασυρμάτου (ΖΗΦ) που πληροφορούσαν για πλοία κτυπημένα από βόμβες και ρουκέτες. Κατά το διάπλου της διώρυγας του Σουέζ και ειδικότερα την 06.30' ώρα της 22.12.1984 πληροφορήθηκε ο πλοίαρχος ότι ο αναιρεσίβλητος είχε ζαλάδες και δεν αισθανόταν καλά, ο οποίος τον επισκέφθηκε αμέσως στο καπνιστήριο που καθόταν και όταν άκουσε ότι αισθανόταν πόνους στην καρδιακή χώρα τον ρώτησε αν επιθυμούσε να επισκεφθεί γιατρό στην ξηρά, αλλά αυτός αρνήθηκε γιατί, όπως είπε, ένιωθε καλύτερα. Μετά όμως μισή περίπου ώρα ανέβηκε στη γέφυρα και ανέφερε στον πλοίαρχο ότι αισθανόταν χειρότερα. Ακολουθώς απηλλάγη από την υπηρεσία φυλακής της 08.00-12.00 και τελικά κατόπιν αιτήσεώς του απολύθηκε λόγω ασθένειας στο λιμάνι του Port Said, όπου στο μεταξύ έφθασαν. Στις 23.12.1984 επέστρεψε στην Ελλάδα και την επομένη εξετάστηκε από τον γιατρό Γ.Ι., ο οποίος διέγνωσε ισχαιμική καρδιοπάθεια. Στις 29.12.1984 εισήλθε στην κλινική "Λευκός Σταυρός", όπου νοσηλεύθηκε μέχρι την 12.1.1985 ως πάσχων από στηθαγχικές κρίσεις, οφειλόμενες σε στεφανιαία ανεπάρκεια. Στις 22.2.1985 εισήλθε στην κλινική "Κυανός Σταυρός", όπου νοσηλεύτηκε μέχρι 11.3.1985 για εκτεταμένη ισχαιμία μυοκαρδίου. Ακόμη δέχτηκε το Εφετείο ότι η πιο πάνω νόσος του αναιρεσίβλητου ήταν απότοκος ισχυρών συγκινησιακών καταστάσεων (φόβου, αγωνίας) τις οποίες αισθάνθηκε και με τις οποίες βίωσε καθόλη την διέλευση και παραμονή του πλοίου στην εμπόλεμη περιοχή, λόγω των συμβαινόντων σε αυτή, τα οποία προεκτέθησαν. Ακολουθώς κατέληξε ότι ο αναιρεσίβλητος κατέστη πλήρως ανίκανος για εργασία επί επτά μήνες και στη συνέχεια μερικά διαρκώς ανίκανος για εργασία επί επτά μήνες και στη συνέχεια μερικά διαρκώς ανίκανος κατά ποσοστό 50% και με βάση αυτές τις παραδοχές ότι

πρόκειται για ατύχημα από βίαιο συμβάν επιδίκασε σε αυτόν το ποσό των 1.565.448 δραχμών ως αποζημίωση του ν. 551/1915. Έτσι όμως που έκρινε διέλαβε στην προσβαλλόμενη απόφασή του ανεπαρκείς αιτιολογίες που καθιστούν ανέφικτο τον αναιρετικό έλεγχο αν, με τα ανελέγκτως γενόμενα δεκτά πραγματικά περιστατικά, εφαρμόστησαν ορθά ή όχι οι προαναφερόμενες ουσιαστικού δικαίου διατάξεις του ν. 551/1915. Ειδικότερα δε διευκρινίζεται επαρκώς αν η προαναφερόμενη νόσος του αναιρεσιβλήτου ναυτικού της ισχαιμικής ανεπάρκειας ήταν απότοκος ισχυρών συγκινησιακών καταστάσεως (φόβου και αγωνίας) οφειλομένων σε ενδογενή ευαισθησία του χαρακτήρα του, επειδή το πλοίο στο οποίο ήταν ναυτολογημένος εισήλθε και παρέμεινε προς φόρτωση στον Περσικό Κόλπο, όπως είχε συμφωνηθεί με την εργασιακή του σύμβαση και ήταν ενδεχόμενο λόγω των εχθροπραξιών μεταξύ των εμπολέμων, των οποίων έλαβε γνώση και από τα εκπεμπόμενα από τους αρυρμάτους και τις πτήσεις πολεμικών αεροπλάνων, να πλήξουν και το πλοίο στο οποίον προσέφερε τις υπηρεσίες του, ή αν γενεσιουργός αιτία του φόβου και της αγωνίας του, που προκάλεσαν την πιο πάνω καρδιακή νόσο, δεν ήταν η ενδογενής ευαισθησία του χαρακτήρα του σε τέτοιες καταστάσεις, αλλά αιφνίδια και απρόβλεπτη εκδήλωση εχθροπραξιών μεταξύ των εμπολέμων εγγύς του χώρου της εργασίας του (πλοίου) κατά τον διάπλου του στον Περσικό Κόλπο και την παραμονή του σε λιμένα αυτού προς φόρτωση και ποίων συγκεκριμένα η από αιφνίδια και απρόβλεπτη διέλευση σε χαμηλό ύψος υπεράνω του πλοίου πολεμικών αεροπλάνων ή από αιφνίδια και απρόβλεπτη πληροφόρηση από τον ασύρματο ότι πλοία βρισκόμενα πλησίον του πλοίου που εργάζετο ο αναιρεσιβλήτος επλήγησαν με βόμβες και ρουκέττες. Δηλαδή δε διευκρινίζεται επαρκώς αν η πιο πάνω νόσος του αναιρεσιβλήτου οφείλετο σε βίαιο συμβάν ήτοι σε απρόβλεπτο και αιφνίδιο εξωτερικό γεγονός και ποίο ή προήλθεν οι προκαλέσασες τη νόσο πιο πάνω συγκινησιακές καταστάσεις του φόβου, εκνευρισμού και αγωνίας κάτω από συνηθισμένους όρους και συνθήκες εργασίας του σε πλοίο βρισκόμενο εντός του Περσικού Κόλπου, όπου υπήρχε η διαρκής κατάσταση του εμπόλεμου, που σε τέτοιο πλοίο είχε ναυτολογηθεί για να παρέχει τις υπηρεσίες του. Πρέπει λοιπόν σύμφωνα με το άρθρο 559 αριθμ. 19 Κ.Πολ.Δ. και το βάσιμο υπό στοιχεία 51 λόγο αναιρέσεως να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και το μέρος της που επιδίκασε στον αναιρεσιβλήτο αποζημίωση λόγω εργασιακού ατυχήματος κατά τις διατάξεις του ν. 551/1915, κατά το οποίον και μόνον προσβάλλεται με την υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως, γιατί κατά τούτο στερείται νόμιμης βάσεως. Μετά την ανάρση της πρέπει, σύμφωνα με το άρθρο 580 § 3 Κ.Πολ.Δ., όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 5 § 15 και 17 του ν. 1738/1987, να παραπεμφθεί η υπόθεση, γιατί έχει ανάγκη από περαιτέρω διευκρίνιση, για εκδίκαση κατά το πιο πάνω αναιρούμενο μέρος της, στο Εφετείο Πειραιώς, το οποίο είναι ισόβαθμο και ομοειδές προς το δικαστήριο που εξέδωσε την αναιρεθείσα απόφαση. (Αναιρεί την 10064/1988 απόφαση του Εφετείου Αθηνών).